

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 36/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, advokátska kancelária, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 34/2019 a jeho uznesením z 9. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 1“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 2“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 3“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 4“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 5“, všetci spolu aj „sťažovatelia“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 34/2019 a jeho uznesením z 9. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 3. decembra 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú trestne stíhaní na základe uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej jednotky Nitra ČVS: PPZ-73/NKA-PZ-ZA-2018 z 25. novembra 2018 pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) v spojení s § 138 písm. b) a i) Trestného zákona.

3. Uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 76/2018 z 27. novembra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 108/2018 z 18. decembra 2018 boli sťažovatelia vzatí do väzby.

4. Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 43/2019 z 3. júna 2019 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 29/2019 z 18. júna 2019 bola väzba sťažovateľov predĺžená do 24. októbra 2019.

5. Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej jednotky Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018 zo 16. septembra 2019 bola vec sťažovateľov spojená s inou vecou vedenou pod ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018.

6. Ďalším uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018 zo 16. septembra 2019 bolo sťažovateľom vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

7. Následne podal prokurátor návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľov datovaný 19. septembra 2019.

8. Uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. 2 Tp 24/2019 z 27. septembra 2019 bolo rozhodnuté o predĺžení väzby sťažovateľov o 5 mesiacov, teda do 24. marca 2020.

9. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2019 z 9. októbra 2019 bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľmi proti uzneseniu špecializovaného súdu.

10. Sťažovateľka 1, sťažovateľka 2, sťažovateľka 3 a sťažovateľ 4 uplatňujú voči uzneseniu najvyššieho súdu celkom 3 námietky.

11. Prvou otázkou, ktorú mal najvyšší súd v rámci konania o sťažnosti vyriešiť, bolo, či sa rozhodnutie o väzbe vzťahuje na konkrétny skutok, pre ktorý boli sťažovatelia vzatí do väzby, alebo sa na tento konkrétny skutok nevzťahuje. Vyslovili názor, že každé rozhodnutie o väzbe (teda aj rozhodovanie o predĺžení lehoty jej trvania) sa musí vzťahovať na konkrétny skutok vymedzený v rozhodnutí o vzatí do väzby. Ak by to tak nebolo, bolo by otázne, od čoho by sa odvíjalo napríklad posúdenie lehoty trvania väzby, ktorá je odlišná pri prečine, zločine a obzvlášť závažnom zločine.

12. Špecializovaný súd zaujal k tejto otázke na s. 23 uznesenia stanovisko, podľa ktorého *„prípadné zmeny dôvodov väzby sa týkajú len jednotlivých písmen ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. a v rámci predpísaného konania možno rozhodovať len o pribudnutí, resp. zániku niektorého z dôvodov väzby uvedených v tomto ustanovení. Tento súd považuje potrebu rozhodnutia o rozšírení dôvodov väzby pri pribudnutí nového skutku v trestnom konaní za totálny formalizmus nenapĺňajúci žiaden zo záujmov smerujúcich k ochrane oprávnených práv a slobôd obvinených.“*. Špecializovaný súd tým vlastne prezentuje názor, podľa ktorého ak by napríklad došlo k situácii, že obvinený by bol v rámci trestného konania vzatý do väzby pre prečin a pred koncom ročnej lehoty trvania tejto väzby by mu bolo v tom istom trestnom konaní vznesené obvinenie pre zločin, lehota väzby by sa automaticky zmenila na trojročnú bez potreby rozšírenia dôvodov väzby aj na skutok, v ktorom sa vidí zločin.

13. Sťažovatelia vyslovili presne opačný názor, lebo práve potreba ochrany ústavného práva na osobnú slobodu si vyžaduje dôvody väzby v rozhodnutí súdu presne vymedziť, a to aj skutkovo tak, aby obvinený nebol postavený do situácie, keď nebude mať možnosť presne poznať, prečo je vo väzbe a aké sú jeho práva a možnosti v súvislosti s prepustením z nej, keď tu nebude právna istota a predvídateľnosť práva. V tejto súvislosti treba poukázať na už vyriešený prípad týkajúci sa väzobných rozhodnutí, keď súdna prax najskôr vychádzala z toho, že iba podanie obžaloby postačovalo na to, aby sa súdna väzba stala zákonnou, čo však ústavný súd považoval za protiústavné (napr. I. ÚS 6/02, II. ÚS 246/09 a iné). Dôvody, pre ktoré považoval ústavný súd presne súdom vymedzené rozhodnutie o väzbe za dôležité, a nie za totálny formalizmus, sú v týchto rozhodnutiach uvedené a vzťahujú sa v plnom rozsahu aj na daný prípad. Samozrejme, nemožno poprieť, že dôvody väzby je možné meniť aj v rámci skutku, pre ktorý bol obvinený vzatý do väzby, ale to je iná situácia, ktorú nemožno s danou situáciou stotožňovať. V danom prípade sa totiž väzba predlžovala s poukazom na dôvody súvisiace s potrebou vykonania dokazovania vo vzťahu ku skutku, pre ktorý vo väzbe nie sú, čo vyplýva priamo z návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby z 19. septembra 2019. Prokurátor mal právo podať návrh na rozšírenie dôvodov väzby na skutok, pre ktorý bolo sťažovateľom vznesené obvinenie uznesením zo 16. septembra 2019, lebo inak by nemohol úspešne podať návrh na predĺženie

lehoty trvania väzby s poukazom na potrebu vykonania dokazovania vo vzťahu k tomuto novému skutku.

14. Sťažovatelia pripojili k sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu rozhodnutia niektorých okresných súdov v spojení s rozhodnutiami niektorých krajských súdov, z ktorých je zrejmé, že súdna prax vychádza z toho, že rozhodnutie o väzbe sa vždy vzťahuje na konkrétny skutok vymedzený v uznesení o vzatí do väzby. Napriek tomu však najvyšší súd sa touto otázkou (hoci bola základom podanej sťažnosti) vôbec nezaoberal a ponechal ju bez povšimnutia.

15. Sťažovatelia sú presvedčení, že je neprípustné rozširovať možnosti obmedzenia osobnej slobody rozširujúcim výkladom viacerých ustanovení Trestného poriadku. Obvinený môže byť do väzby vzatý a v nej držaný len z tých zákonných dôvodov, ktoré sú uvedené vo výrokoch súdnych rozhodnutí (III. ÚS 7/00). Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli. Väzba ako opatrenie pozbavujúce osobnej slobody musí byť vykonaná spôsobom poskytujúcim obvinenému základné procesné záruky proti svojvoľnému postupu dotknutých orgánov. Uvedené požiadavky však postup zvolený najvyšším súdom nespĺňa a je s nimi v zásadnom rozpore.

16. Druhou zásadnou otázkou je, kedy vznikol dôvod vznášať sťažovateľom ďalšie obvinenie, prečo vznikol práve pred koncom lehoty trvania väzby a či prípadné oneskorenie v tomto smere je zásahom do práva na osobnú slobodu.

17. Vo všeobecnosti platí, že rozširovať väzobné stíhanie o nový dôvod väzby s poukazom na okolnosti, ktoré boli, resp. mali byť orgánom činným v trestnom konaní známe už oveľa skôr, nie je možné. Ich skoršie neuplatnenie len kvôli nedôslednosti, nečinnosti či nepozornosti príslušných orgánov nemôže byť totiž na ťarchu obvineného. Nemožno pripustiť taký stav, v ktorom by obvinený stratil v podstate akúkoľvek právnu

istotu, pričom na strane orgánov činných v trestnom konaní došlo k prílišnému posilneniu ich postavenia zaručujúcemu možnosť predkladať v akomkoľvek čase skutočností im už skôr známe, prípadne neznáme len v dôsledku nedostatkov na ich strane pre účely zdôvodnenia jednotlivých väzobných dôvodov u obvineného.

18. V momente vznesenia obvinenia pre ďalší skutok uznesením zo 16. septembra 2019 bola situácia rovnaká ako napríklad pri poslednom predlžovaní väzby uznesením okresného súdu z 3. júna 2019 v spojení s uznesením krajského súdu z 18. júna 2019. O oboch predmetných veciach, ktoré sa spojili na spoločné konanie, vedeli orgány činné v trestnom konaní od začiatku, ba dokonca sa už skôr zaoberali tým, že veci spoja na spoločné konanie, no neurobili tak. Takýto postup nemožno považovať za postup s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

19. Treťou zásadnou otázkou bolo, že špecializovaný súd rozhodoval o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby za situácie, keď základ návrhu nebol sťažovateľom známy, pretože v inkriminovanom čase im ešte nebolo doručené uznesenie o vznesení nového (ďalšieho) obvinenia, ale ani uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie (obe uznesenia sú zo 16. septembra 2019). Tieto uznesenia im boli totiž doručené až 8. októbra 2019.

20. S námietkou sťažovateľov v tomto smere sa najvyšší súd vysporiadal v podstate tak, že uznesenia im nemuseli byť doručené, mali možnosť dozvedieť sa o nich z návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, a preto mali možnosť sa k podstate a dôvodom obvinenia vyjadriť pri výsluchu pred sudcom rozhodujúcim o väzbe. Najvyšší súd považoval za dôležité, že obhajcovia sťažovateľov mali o týchto uzneseniach vedomosť.

21. S uvedeným názorom najvyššieho súdu nemožno súhlasiť, uznesenia musia byť doručené predovšetkým obvineným (hlavne, ak sú vo väzbe). Trestný poriadok to priamo predpokladá. Nemožno súhlasiť ani s tvrdením, že sťažovatelia mali možnosť sa k obvineniu vyjadriť, pretože to logicky nie je možné, ak im uznesenie doručené nebolo a nemali ho k dispozícii. Sťažovatelia sa v skutočnosti mohli vyjadriť len k tomu, čo sa

o obsahu uznesenia písalo v návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, čo nie je to isté. Sťažovatelia nemali možnosť vysporiadať sa s argumentáciou prokurátora a nemali možnosť predložiť ucelené argumenty a stanoviská k tvrdeniam druhej strany, pretože nemali k dispozícii podklady, na ktoré sa v návrhu prokurátor odvolával a o ich skutočnej existencii nič nevedeli, čo je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj zásady kontradiktórnosti konania.

22. Sťažovateľ 5 poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že pri obmedzovaní jeho osobnej slobody dochádza postupom orgánov činných v trestnom konaní k takým priet'ahom, ktoré majú dosah na jeho ústavné právo na osobnú slobodu. Trestná vec, v ktorej je vo väzbe, bola spojená na spoločné konanie s inou jeho vecou, v ktorej pôvodne nebol väzobne stíhaný. O existencii dôvodu na spoločné konanie pritom orgány činné v trestnom konaní vedeli odo dňa jeho obvinenia realizovaného uznesením z 25. novembra 2018, pretože už v tomto čase bol trestne stíhaný od 11. decembra 2018 uznesením vyšetrovateľa z 25. novembra 2018. K predĺženiu lehoty trvania väzby došlo bez toho, aby sa špecializovaný súd touto okolnosťou zaoberal.

23. Sťažovateľ 5 je presvedčený, že k predĺženiu lehoty trvania jeho väzby došlo vo vzťahu k neskončeniu vyšetrovania vedeného vyšetrovateľom pod ČVS: PPZ-1108/NKA-PZ-BA-2018, pričom v súvislosti so skutkom prejednávaným v tomto konaní vo väzbe nie je, čo umožnilo takto neskoré spojenie väzby tesne pred skončením lehoty trvania väzby v inej veci považovať za protiústavný krok sledujúci len udržanie sťažovateľa vo väzbe.

24. Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č.k. 3Tost/34/2019 zo dňa 9.10.2019 porušil ústavné právo sťažovateľov na osobnú slobodu podľa článkov 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 3Tost/34/2019 zo dňa 9.10.2019 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.“

25. Ďalej požadujú aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 696,69 €.

II.

Skutkový stav vecí

26. Z uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 24/2019 z 27. septembra 2019 vyplýva, že ním bola lehota trvania väzby sťažovateľov predĺžená do 24. marca 2020 s tým, že u všetkých sťažovateľov je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zo záhlavia uznesenia vyplýva, že ide o trestnú vec vedenú proti sťažovateľom pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 a iné Trestného zákona.

27. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2019 z 9. októbra 2019 vyplýva, že ním boli zamietnuté sťažnosti podané sťažovateľmi (ako aj ďalším obvineným [REDAKOVANÉ]) proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 24/2019 z 27. septembra 2019.

Zo záhlavia uznesenia vyplýva, že ide o trestnú vec vedenú proti sťažovateľom pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 a iné Trestného zákona.

Podľa názoru najvyššieho súdu ide o priam učebnicový príklad kontinuálneho páchania závažnej trestnej činnosti (z teritoriálneho hľadiska navyše značného územného rozsahu), ku ktorej malo dochádzať minimálne od začiatku roku 2017. Spôsob páchania tejto skupinovej trestnej činnosti možno charakterizovať prepracovanosťou jej personálneho štruktúrovania, vnútorným hierarchickým členením, ako aj hladko fungujúcimi a dlhodobo zaužívanými prvkami riadenia a koordinácie, za súčasného zadávania pokynov osobami, ktoré mali údajne stáť na čele takto údajne fungujúcej zločineckej skupiny, ostatným trestne zodpovedným subjektom na jej hierarchicky nižšie postavených úrovniach. Opodstatnenosť pretrvávania dôvodu preventívnej väzby vyplýva zo samotného charakteru údajne páchanej trestnej činnosti (dlhodobosť, prepracovanosť, štruktúrovanosť, resp. sofistikovanosť), pričom obvineným osobám plynuli v závislosti od činnosti a formálneho postavenia aj značne rozsiahle príjmy ako zrejme jediný zdroj obživy. Takto identifikované okolnosti

vo svojom súhrne zakladajú existenciu dôvodnej obavy, že v prípade prepustenia na slobodu by došlo k pokračovaniu v páchaní trestnej činnosti.

Nepochybne aj s ohľadom na rozsiahlosť a sofistickanosť trestnej činnosti došlo k vydaniu uznesenia o začatí trestného stíhania až 17. januára 2018. Orgánom činným v trestnom konaní trvalo takmer rok, kým boli vznesené aj obvinenia, z čoho je zrejmé, že len príprava na vznesenie obvinení a s tým súvisiaci operatívny a taktický postup si vyžadoval náročnú vyhl'adávaciu, analytickú i procesnú činnosť vedúcu v konečnom dôsledku až k vzneseniu obvinení. To sa týka aj uznesenia o vznesení obvinenia pre obzvlášť závažný zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona 16. septembra 2019, keďže z výsledkov dokazovania vykonaného v pôvodne samostatne vedenej trestnej veci sťažovateľa 5 jednoznačne vyplynula účelnosť ďalšieho postupu podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku vo vzťahu k ostatným obvineným, pričom toho istého dňa im zároveň bolo vznesené obvinenie podľa uvedeného ustanovenia Trestného zákona.

Kvantitatívne náročný charakter odhaľovania, dokumentovania a dokazovania relatívne dlhodobu páchanú rozsiahlejšou trestnou činnosťou v spojení s praktickou nemožnosťou okamžitej právnej kvalifikácie takto postupne ustáľovaného skutkového stavu ako trestnej činnosti páchanú práve zločineckou skupinou nemožno označiť za subjektívne zavinené alebo inak procesne vadné „oneskorenie“ orgánov činných v trestnom konaní a už vôbec nie za ich účelový a priet'ahmi zaťažovaný procesný postup.

Prokurátor v návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby uviedol konkrétne, presne a jasne špecifikované úkony, ktoré treba vykonať a ktoré sú naplánované, a to aj s logickým a zrozumiteľným odôvodnením potreby ich vykonania. Tu treba uviesť, že ide o rozsiahlu trestnú činnosť, ktorej objasnenie je náročné z časového hľadiska. Preto nebolo možné stotožniť sa s argumentáciou sťažovateľov spočívajúcou v subjektívnom predpoklade, že orgány činné v trestnom konaní nekonajú tak, ako by konali mali vo väzobných veciach. Výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania mali za následok, že v priebehu trestného stíhania vyvstávajú nové a pre jeho účely aj naozaj významné skutočnosti, na ktoré je potrebné pružne reagovať.

K námietke obhajoby týkajúcej sa údajného pochybenia pri upovedomení sťažovateľov a obhajoby o podanom návrhu na predĺženie lehoty väzby, ako aj s tým

súvisiacim doručením uznesenia o vznesení obvinenia treba poznamenať, že ustanovenie § 72 ods. 2 štvrtej vety a nasl. Trestného poriadku explicitne uvádza, že návrhy a žiadosti prokurátora treba bezodkladne doručiť obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinení mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť. To platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a Trestného poriadku. Návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby bol jednotlivým sťažovateľom a obhajcom doručený 20. septembra 2019. Následne neverejné zasadnutie, na ktorom sa rozhodlo, sa konalo o 7 kalendárnych dní po prevzatí návrhu prokurátora. Potom došlo k výsluchu sťažovateľov pred súdom (napriek ich výslovnej žiadosti, aby bolo rozhodnuté v ich neprítomnosti), pričom im bol poskytnutý zodpovedajúci čas na poradu s obhajcami. S ohľadom na uvedené nemá najvyšší súd žiadne pochybnosti o tom, že by sťažovateľom a ich obhajcom v čase konania výsluchu nebolo jasné, čo je aktuálnym predmetom trestného stíhania vedeného proti nim. Sťažovatelia mali z návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby presný prehľad a vedomosť o tom, za čo sú aktuálne stíhaní, a preto (hoci im uznesenie o vznesení obvinenia za zločin podľa § 296 Trestného zákona nebolo doručené) išlo len o procesný nedostatok bez negatívneho dopadu na ich obhajobné práva.

K argumentácii týkajúcej sa ústavnosti takto vydaného uznesenia špecializovaného súdu treba uviesť, že keby obvinenému nebolo orgánom činným v trestnom konaní, či dokonca ani sudcom vôbec formálne doručené uznesenie o vznesení obvinenia, ale o podstate a dôvodoch obvinenia bol pri výsluchu realizovanom pred rozhodnutím o vzatí do väzby podrobne oboznámený a konajúcim súdom mu bola poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy a vyjadriť sa k dôvodom vzatia do väzby, nemožno dospieť k záveru o porušení práv zaručených čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dosahujúcim mieru ústavnej relevancie (III. ÚS 101/2013).

Tak obhajca, ako aj sťažovatelia mali jednoznačnú vedomosť o skutkoch, ktoré sa sťažovateľom kladú za vinu, ako aj o ich právnej kvalifikácii.

III.

Relevantná právna úprava

28. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

29. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

30. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

IV.

Predbežné prerokovanie sťažnosti a závery ústavného súdu

31. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

32. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

33. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

34. Podľa názoru ústavného súdu sú závery najvyššieho súdu dostatočné a presvedčivé. V žiadnom prípade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Samotná skutočnosť, že sťažovatelia majú na vec odlišný názor, bez ďalšieho porušenie ich označených práv nezakladá.

35. K jednotlivým námietkam uvedeným v ústavnej sťažnosti je potrebné ďalej uviesť.

36. Sťažovatelia predovšetkým vyslovujú názor, podľa ktorého sa rozhodnutie o väzbe vzťahuje na konkrétny skutok, pre ktorý došlo k vzatiu do väzby a tak to má byť aj pri ďalších rozhodovaniach o väzbe, teda aj pri rozhodovaní o predĺžení lehoty trvania väzby. Z toho podľa názoru sťažovateľov vyplýva, že pri rozšírení trestného stíhania aj na iný (ďalší) trestný čin (skutok), za ktorý obvinený pri vzatí do väzby stíhaný väzobne nebol, treba k tomu, aby väzba bola i naďalej zákonná, súdnym výrokom ju rozšíriť aj na takýto ďalší trestný čin (skutok), čo sa však v danom prípade (v rozpore so súdnou praxou v obdobných veciach) nestalo, pričom najvyšší súd (na rozdiel od špecializovaného súdu) na príslušnú námietku sťažovateľov uplatnenú v sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu nijako nerefletoval (pozri body 11 až 15).

37. Podľa názoru ústavného súdu majú sťažovatelia pravdu v tom, že v procesnej situácii, k akej v danom prípade došlo (po vzatí do väzby sa rozšírilo trestné stíhanie aj o ďalší trestný čin riešený v tom istom konaní), po vznesení ďalšieho obvinenia musí byť zo súdneho rozhodnutia nepochybné, že sa väzobné stíhanie vzťahuje aj na takýto ďalší trestný čin (skutok), pre ktorý pôvodne väzba uvalená nebola.

38. Podľa názoru sťažovateľov na splnenie tejto podmienky je nevyhnutné, aby rozšírenie väzby aj o ďalší trestný čin (skutok) výslovne (*expressis verbis*) vyplývalo z výroku súdneho rozhodnutia (tak ako to praktizujú niektoré sudy, napríklad v konkrétnych veciach, ktoré sťažovatelia dokumentovali).

39. Ústavný súd je toho názoru, že spôsob riešenia tejto situácie, ktorý zvolili špecializovaný súd a najvyšší súd, dostatočným spôsobom zodpovedá kritériám kladeným na presné vymedzenie dôvodov ďalšieho trvania väzby. I keď priamo vo výroku uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 24/2019 z 27. septembra 2019 sa neuvádza, že ďalšie trvanie väzby (jej predĺženie) sa vzťahuje aj na dodatočne stíhaný zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, je táto skutočnosť celkom nepochybná zo záhlavia uznesenia špecializovaného súdu, ale rovnako aj uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 34/2019 z 9. októbra 2019. Tak isto aj z odôvodnenia oboch týchto uznesení je jasné, že sa predĺženie trvania väzby vzťahuje aj na dodatočne stíhaný ďalší skutok, resp. ďalší trestný čin.

40. Vzhľadom na uvedené treba námietku považovať za zjavne neopodstatnenú.

41. Sťažovatelia sú názoru, podľa ktorého dôvod vzniesť im ďalšie obvinenie vznikol v skutočnosti už omnoho skôr (nie teda tesne pred koncom lehoty trvania väzby), pričom toto oneskorenie pri vznesení obvinenia treba považovať za zásah do práva na osobnú slobodu (pozri body 16 až 18, ako aj bod 23 osobitne vo vzťahu k sťažovateľovi 5).

42. Sťažovatelia touto námietkou vlastne naznačujú, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní išlo o účelový postup vedený snahou prekaziť ich prepustenie z väzby z dôvodu uplynutia zákonnej lehoty jej trvania tým spôsobom, že vo vhodnom čase sa trestné stíhanie rozšíri o taký (už dávno predtým známy) ďalší trestný čin, pri ktorom je horná hranica možného trvania väzby vyššia.

43. Ústavný súd v uvedenom smere v plnom rozsahu poukazuje na podrobnú a vyčerpávajúcu argumentáciu najvyššieho súdu uvedenú v jeho uznesení sp. zn. 3 Tost 34/2019 z 9. októbra 2019, ktorá je zhrnutá v bode 27. Táto argumentácia sa javí ako dostačujúca a presvedčivá, nemožno ju preto považovať za arbitrárnu, ale ani za zjavne neodôvodnenú.

44. Napokon sťažovatelia namietajú, že o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby rozhodol špecializovaný súd v momente, keď ešte sťažovateľom neboli doručené uznesenia vyšetrovateľa zo 16. septembra 2019 o vznesení obvinenia pre zločin podľa § 296 Trestného zákona a o spojení oboch vecí na spoločné konanie. Stalo sa tak totiž až 8. októbra 2019. Sťažovatelia nesúhlasia s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého postačuje, že mali možnosť dozvedieť sa o obvinení z ďalšieho trestného činu z návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby, pretože z návrhu prokurátora sa mohli dozvedieť iba to, čo tam bolo uvedené (pozri body 19 až 21).

45. Ústavný súd najprv bez toho, aby v zásadnej rovine riešil túto otázku, považuje za potrebné poukázať na to, že sťažovatelia v rámci konania o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania ich väzby vedeného špecializovaným súdom sa nijako nebránili poukazovaním na skutočnosť, že uznesenie o vznesení ďalšieho obvinenia, resp. o spojení oboch trestných vecí na spoločné konanie im nebolo doručené, a že preto nemajú dostatočnú vedomosť o obsahu týchto uznesení. Je potrebné pritom zdôrazniť, že konanie na špecializovanom súde prebiehalo za účasti obhajoby. Sťažovateľom, resp. obhajobe nič nebránilo na túto skutočnosť poukázať a trvať na riadnom doručení oboch uznesení ešte predtým, ako sa na špecializovanom súde k návrhu prokurátora vyjadria, resp. predtým, ako špecializovaný súd o návrhu prokurátora rozhodne. Sťažovatelia, ale ani obhajoba však takto nepostupovali.

46. Zo zovšeobecňujúceho pohľadu možno zdôrazniť, že najvyšší súd poukazuje v tejto súvislosti na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 101/2013 z 19. februára 2013.

47. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, že uvedené uznesenie ústavného súdu rieši právnu otázku obdobnú problematike, ktorú nastolili sťažovatelia. Išlo o rozhodovanie všeobecných súdov o vzatí obvineného do väzby, pričom sa obvinený proti vzatiu do väzby bránil, inter alia, aj tým, že mu nebolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, a to ani pred jeho výsluchom pri rozhodovaní o vzatí do väzby, ale ani počas tohto výsluchu. Ústavný súd zaujal stanovisko, podľa ktorého obvinený pri svojom výsluchu nenamietal, že by mu nebola známa podstata a dôvody obvinenia, ale ani to, že mu

nebolo uznesenie o vznesení obvinenia doručené, lebo iba uviedol, že sa cíti nevinný. Hoci obvinenému nebolo orgánom činným v trestnom konaní, ale ani sudcom formálne doručené uznesenie o vznesení obvinenia, o podstate a dôvodoch obvinenia vedel. Zvolený obhajca prítomný pri rozhodovaní súdu bol s vecou oboznámený.

48. Vzhľadom na uvedené ani táto námietka nie je dôvodná.

49. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu